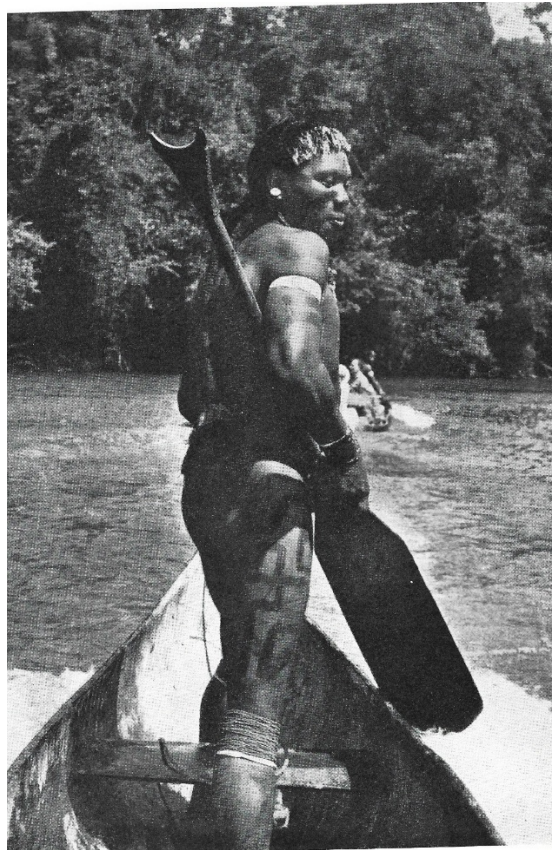

De Rupununi is de thuisbasis van de Wapishana, Macushi, Wai-Wai en Patamona-volkeren. In 2012 werd de bevolking van de Amerindianen in Rupununi geschat op 20.808 mensen. De Wapishana leven voornamelijk in de zuidelijke savanne, de Macushi in het noorden. Ongeveer 200 Wai-Wai wonen bijna geïsoleerd in Kanashén, de afgelegen zuidoostelijke regio grenzend aan Brazilië die vrijwel onaangetaast is door het moderne leven.

De Waiwái leven in een gebied dat ruwweg kan worden gesteld als liggend tussen 0° en 2° noorderbreedte en 58°-59° westerlengte, dat wil zeggen de grensgebieden tussen Brits-Guyana en Brazilië. Dit gebied is gestempeld door de oost-west lopende Serra Acarai, een geologisch-oud plateau dat op sommige plaatsen een hoogte van 1000 meter bereikt, maar

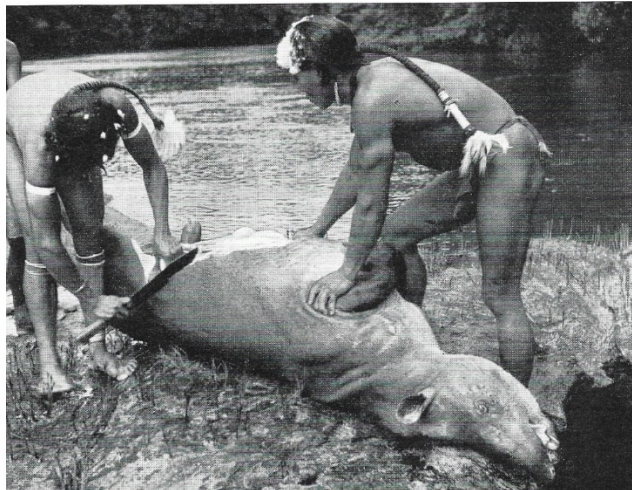
verder gemiddeld op een hoogte van 3-600 meter boven de zeespiegel ligt. Het oppervlak, sterk geërodeerd, is voornamelijk bedekt met rode klei die het resultaat is van de laterisatie van graniet. Het Acarai-gebergte verdeelt het Waiwái-gebied in een noordelijk en zuidelijk deel, van de waterscheiding tussen de noordelijk stromende Essequibo-rivier en de zuidwaarts stromende Rio Mapuera, een zijrivier van de Rio Trombetas en de Amazone.

De bovenloop van de Essequibo.

Van veel groter belang is het dierenleven, vooral dat in de buurt van de rivieren. Vis speelt een belangrijke rol als de meest

stabiele vorm van vangst, met name haimara, paku, maanvis en tijgervis zijn van voedingsbelang. Maar de rivieren bevatten pirai, sidderaling, otters, anaconda en kaaiman. Met betrekking tot de landdieren moet in het bijzonder worden vermeld de pekari, de witlip. Dit geldt ook voor de halsbandpekari, tapir, rood boshert, accouri, paca en capibara. Van kleiner wild zijn er de totoise, opossum, luiaard, aneter, gordeldier, kibihee en af en toe jaguar, ocelot en poema. In de boomtoppen is ook een vrij overvloedig en luidruchtig dierenleven te vinden; Veel soorten apen hebben voedingswaarde, bijvoorbeeld de bisa, kapucijnaap, brulaap, zijdeaap, doodshoofdaap en slingerapen.

Het in stukken snijden van een tapir.

De geschiedenis van Waiwái had weinig betekenis, want de eerste keer dat ze werden bezocht en genoemd was door R. H. Schomburgk in 1837. De Waiwái behoren tot de Caribaanse taalstam. Dialectisch gezien liggen ze dicht bij het noordelijke gedeelte, langs de Essequibo ten noorden van bij Chodikar. Een gebied dat pas sinds 40 jaar door de Waiwái wordt bewoond. De eigen traditie van de Waiwái over gebeurtenissen uit het verleden is verweven in mythen en andere verslagen, maar

altijd in zo'n vage vorm dat er geen concrete historische gegevens uit kunnen worden afgeleid.

Aan de andere kant waren er meer dan 100 Waiwái ten noorden van de Acarai, en het aantal van die stam was dus gestegen van 8 in 1913 tot meer dan 100 in 1925. Dit kan alleen worden geïnterpreteerd als een algemene verschuiving van de bronnen van de Mapuera naar die van de Essequibo rond het jaar 1920, en de reden hiervoor is ongetwijfeld dat hij in die tijd uitstierf van de Taruma, waardoor nieuw land van erkende waarde beschikbaar kwam. Roth benadrukt dat de lichte huidskleur van de Waiwái aanleiding heeft gegeven tot de naam - Waiwái is de Indiase term voor tapioca.

De Waiwái-groep van 1955 is van gemengde oorsprong, radicaal gedomineerd door de Parukoto, hoewel de Waiwái taalkundig niet hun eigen taal lijken te hebben. Cultureel gezien moeten ze worden beschouwd als een mengeling van originele Waiwái, Parukoto, Taruma en Mouyenna. De Waiwái zijn dus een voorbeeld van de opportuniteit van het verdelen van tropische bosstammen in cultuurgebieden in plaats van op basis van taalras.

De Waiwái hebben het nog steeds over zeldzame cultuurplanten die alleen bekend zijn bij de Taruma, en ze brengen nog steeds van de Mapuera Waiwái en de Mouyenna nieuwe planten naar hun velden bij de Essequibo. Maar vermoedelijk waren bittere maniok en kraua de belangrijkste planten. De dagelijkse voeding van de Waiwái is tapiocasap, cassave gekweekt en peperpot, waarbij allerlei dierlijke ingrediënten onherkenbaar worden gemaakt in een scherpe pepersaus. Voor het roken en roosteren wordt een barbacue veel gebruikt.

genaamd, werd vrijgemaakt op een kleine savanne nabij de linkeroever van de Essequibo, bijna tegenover de monding van de Buanawu-rivier die uitmondt in de rechteroever van de Essequibo. De landingsbaan en de omringende open vlakte wordt door de Waiwái Waskarachí genoemd. De vliegreis van Georgetown naar Gunn's Strip duurt 2½ uur, en bij het uitstappen van het vliegtuig staat men helemaal aan het begin van het Waiwái-gebied, voor het dorpje Aakoniotó. Twee of drie paden leiden van daaruit door het bos voor ongeveer 4-5 minuten lopen naar de aanlegplaatsen op de Essequibo, vanwaar men met de kano stroomopwaarts naar de andere dorpen kan gaan.

In de jaren vijftig van de vorige eeuw telde de groep Waiwái op de Essequibo 80 leden. De Indianen in Kashímo konden geen informatie geven over het aantal inwoners aan hun kant dat ze nooit hadden bezocht.

Eerste kennismaking met de Rupununi.

Toch bleef Georgetown een verrassend kleine stad. Op één dag kwamen Ruud en ik zelfs drie keer dezelfde jongen van *Wonderland Tours* tegen, de organisatie waarmee we naar de Kaieteur-waterval zouden vliegen. Zodra we het centrum naderden, sprak de taxichauffeur die ons eerder naar de Timehri-stelling had gebracht ons telkens weer aan, in de hoop ons opnieuw van dienst te zijn. Inmiddels hadden we echter de goedkope minibus ontdekt en lieten we de taxi's links liggen. Ook liepen we Frank en Marijke tegen het lijf, twee Nederlanders die hier werkten en die we via Tropenbos kenden. Even later kwam de man op me af die ons de dag ervoor in Rosignol een busje had aangeboden. Of ik hem dan